

Universitätsbibliothek Wuppertal

Iulianu Autokratoros Ta Sōzomena, Kai Tu En Agiois Kyrillu Archiepiskopu Alexandreias Pros Ta Tu En Atheois Iulianu Logoi Dekα

Julian <Römisches Reich, Kaiser>

Lipsiae, Anno MDCXCVI.

Widmungsbrief

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-1694](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-1694)

*SERENISSIMO ATQVE POTEN-
TISIMO PRINCIPI*

FRIDERICO TERTIO

MARCHIONI BRANDENBURGICO,
SACRI ROMANI IMPERII ARCHICAMERA-
RIO ET PRINCIPI ELECTORI, PRUSSIAE,
MAGDEBURGI, CLIVIAE, IULIAE, MONTI-
VM, STETINI, POMERANIAE, CASSUBIO-
RVM VANDALORVMQVE, NEC NON IN SI-
LESIA CROSNAE DVCI, BURGGRAVIO NO-
RIBERGENSEI, PRINCIPI HALBERSTADII,
MINDAE ET CAMINI, COMITI HOHENZOL-
LERAE, MARCAE ET RAVENSBERGAE,
DOMINO IN RAVENSTEIN, LAVEN-
BURG ET BUTOW,

DOMINO CLEMENTISSIMO

EZECHIEL SPANHEMIVS.

Duorum summæ inter homines vel amplitudi-
nis vel sanctitatis Auctorum, quæ hic in lu-
cem proferuntur, opera, ad Te submissee rite-
que defero, PRINCEPS SERENIS-
SIME. Qua in re equidem nihil a me fieri, quod non vel
Tuo fastigio, vel pietati Tuæ sit prorsus consentaneum, fa-
cile quivis, vel me etiam tacente, intelligit. Illa enim est
excelsa & Augusto culmini proxima potestas, quæ diuini-
tus, & auspiciata nostris temporibus sorte, Tibi obtigit;
quæque ei est consociata, summa rerum sacrarum, in am-
plissimis ditionibus Tuis, procuratio: ut utroque illo nomine,
ad suscipiendum gemini huius foetus patrocinium, si vel
nullæ essent meæ in illo edendo partes, non posses non rogari
vel impelli. Neque vero Te ab eo amplectendo, vel me ab
eodem Tibi nuncupando, deterrebit infaustum illius, cuius
non imperii magis amplitudine, quam desertæ Christianæ
Religionis infamia, insignitum est, ad omnium temporum
memoriam, nomen. Magna quidem & æterna illa labe,
qua Princeps cunctis cæteroquin naturæ, ingenii, doctrinæ
& facundiæ dotibus cumulatus; nobili præterea virtutum,
temperantiæ, continentiae, liberalitatis, in ipso vitæ cul-
tu moderationis, choragio stipatus; rerum præterea bello
fortiter ac feliciter gestarum laude inclytus; omnia illa deco-
ra & ornamenta, una defectionis macula, penitus infuscavit.
Quæ eoterior, magisque deploranda exstitit, quod Euange-
licæ luci, orbem Romanum, ipsumque Augustorum solium, iam
collustranti, sanctissimisque doctrinis, quibus a prima ætate
fuerat non imbutus solum, sed earum insuper in sacris Chri-
stianorum coetibus anagnostes, reductam ex orco anti-
quam errorum caliginem, vanissimæque superstitionis ac
impietatis ceremonias, anteponendas censuerit. Verum,
sicut inde adpersam eius nomini labem, non eluere di-
cam vel tollere, quis enim Christianus hoc tentet? sed ob-
tegere quomodocunque aut eleuare, habito quopiam ad alia
eius

eius decora respectu, neutiquam hic induxi: ita eam, quam
hæc eius opera, in multiplici doctrinæ genere ab illo elucu-
brata, a tot retro seculis obtinuerunt, eruditionis & elegan-
tiæ haud vulgaris laudem, non ideo illis detrahendam cen-
sui. Neque enim ea solum a Christianis, etsi eosdem male-
dictis subinde insectentur, ad nostram ætatem sunt trans-
missa; ac inde post renatas litteras, a viris grauibus ac eru-
ditis studiosè conquisita, ac in lucem paullatim emissa: sed
illi ipsi, quos aduersus Religionem Christianam conscripsit,
quique aboleri penitus meruerant, libri, in eadem grauis-
sima Antistitis, qua illos præclare confutauit ac repressit,
commentatione, seu luculenta eorum pars, superstites hic iti-
dem prostant. Ita citra ullam animi offensionem aut no-
xam, habent hic optimis artibus dediti, vnde erudiant men-
tem pulcherrimarum rerum cognitione; & simul aduersus
impietatis aduersum in iis virus, saluberrimis monitis ac
doctrinis pectus opportune muniant.

Incidet vero ipse
haud raro, **PRINCEPS MAXIME**, quod non
omnes forte intelligunt, in effictam ibi rerum virtutumque
Tuarum imaginem: dum occurret Tibi, modo excelsa ac
læta in iuuentutis principe indoles, eademque præclaris
institutis ac disciplinis, sub magnis prouidisque eius pueri-
tiæ rectoribus, exculta: modo illa belli etiam artibus ac me-
ditamentis mature exercita: modo eadem cupiditatibus, in
illo lubrico ætatis locique gressu, quod diuinius est & prope-
modum singulare, prorsus inuicta. Aduertes autem haud
illibenter, immo quæ legentium oculos in Te continuo vel
animos conuertent, non in pacis umbra vel otio, sed in ipso
grauissimarum rerum discrimine, distenta itidem principa-
tus Tui primordia: bella similiter in ipsis eius auspiciis, non
quidem ad pacandas Gallias, contra Germanos aut Fran-
cos, qui easdem ferro & incendiis vastarent, uti a IVLI-
ANO Constantii Imperatoris iussu factum, suscepta; sed
ea pro Germanorum salute ac libertate, aduersus grauem
vtrique veterum illorum Francorum propaginem, vltro &
for-

rectius Alamanos

fortiter mota; ac feliciter gesta: consertas acies, vi-
tricesque in iis Tuas Aquilas: captas arces validissi-
mas: expugnata iisdem ferme in locis oppida, non situ ma-
gis & operibus, quam numero & virtute praesidiariorum
munitissima, Bonnam, Caesaris Insulam, Rhenobergam:
indeque vere recuperatam itidem, non excisam quidem, uti
ad principis huius eas in oras aduentum, apud Ammia-
num Marcellinum legitur, sed obsessam velut Agrippinam.
Ita primo ac altero principatus Tui anno, sicut ab illo fa-
ctum similiter fuerat, erecta a Te ad Rhenum tropaea: ve-
rum eadem non de subitariis, aut femiermibus, ut de iis
IVLIANI gestis aiebat apud eundem Historicum Con-
stantius, vel inconditis hostibus; sed de veteranis, de exer-
citus accurata disciplina militibus, de fortissimis ordinum
ductoribus, relata. Sed quam potiora sunt ac illustriora,
praemilitaribus huius Caesaris actis, bellica illa Tua de-
cora? dum non ad Rhenum solum legiones Tuae summa
virtute & gloria dimicarunt, sed eadem hinc ad Mosam, il-
linc in inferiori ac superiori Pannonia, ad Istrum, ad Sauum,
ad Tibiscum; modo in Taurinis ac in Cisalpina, uti a Ro-
manis olim dicebatur, ad Padum Gallia, in oppugnandis de-
nuo validissimis urbibus, inexpugnabilibus propemodum ar-
cibus, committendis proeliis, consociatae Tuae cum foederatis
copiae, idem ubique virtutis gloriaeque certamen subiere,
illibatamque fortitudinis laudem, non amplissimo solum so-
ciorum, sed ipsius etiam ferocissimi hostis iudicio, sunt con-
sequutae. Ita Vandalicæ Tuae acies, non iam ad Italiae,
aut vero ad aliarum gentium terrorem ac excidium, lari-
bus suis egressæ, trans Alpium iuga, (ut illarum haud in-
solitas tutandis ad Orientem, ac ad montes Carpathios,
Christianorum finibus expeditiones hic mittam) ductore for-
tissimo Augustæ Tuae Gentis, eodemque Tecum inuicto Ge-
nitore prognato, crudeli vero fatorum lege, nuper rebus
humanis exempto Principe, formidata sua intulerunt signa:
Sed ad Italiae tutelam; ad excelsi fastigii & animi, alterius
Prin-

Principis, qui in ope etiam Tua aliquod sibi præsidium fore intellexit, defensionem; ad propellendum non imminentem solum hostem, sed iis in oris Tarpeia velut arci denovo ac dudum insidentem. Ita partam sub Diuo Parente Tuo, tot laureis, tot victoriis, tot triumphis, Brandenburgici militis gloriam, latius adhuc Tuis sub auspiciis, ad communem quasi gentium salutem ac libertatem, diffusam, idque intra aliquot demum annorum decursum, primumque velut Tuæ laudis ac potentiaë auctoramentum, altius adhuc extulisti. Quod vero præclarior est & memorabilius; nullo, ut eadem bella susciperes, ad privatam utilitatem respectu adductus; non ad prolatan- dos ditiorum Tuarum fines; non cupiditate inanis gloriaë, vel quæsito specioso quopiam cruenta vanissimaque ambitioni colore: sed una in patriam fide, in adflictos caritate, in foederatos religione, in publicam libertatem studio ac voluntate. Adeo, ut quum principatus Tui primordia in illud grauisimum rerum discrimen incidissent, ubi ad novas rursus inclinationes temporum vergere, non Germaniæ solum, sed Europæ totius fata videbantur: Tu uni illi, quæ ad salutem publicam ac securitatem adserendam adfulgere videbatur, occasione diuinitus oblataë intentus, in hanc faustam consiliorum societatem es continuo adscitus, quæ Tuis quoque viribus, Tua fide ac auctoritate, erat omnino confirmanda. Qua vero animi magnitudine, vel tum ea spreuisti, quæ inde Tuis ad Rhenum ditioribus a vicino & formidando hoste imminabant, vix, non Tuis dicam, sed humanis viribus depellenda, in prima nempe belli alea, pericula; vel Te amplissimis conditionibus inescari non es passus, quibus a generoso fortique, illatas in Germaniam infestas acies, direptasque aliquot eius prouincias, repellendi recuperandiue proposito, quoque pacto recederes. Quam alti vero illud fuit prouidique consilii, præclaras spes non ad præsentem utilitatem, non ad quietis illecebras, non ad alicuius periculi aut
damni

damni etiam leuioris respectum; sed ad futuram tam sui, quam sociorum maxime, quorum conditioni aut fortunis quis est magis illigatus, salutem, securitatem, gloriam; ad mutandas tandem, haud vana vel male fundata opinione, rerum vices, conuertere ac metiri! A quo, autem consilio quantum recessit nouissimum illud, cuiusque in his eius operibus facta est ab eodem mentio, susceptum a IULIANO, vno aestu inanis gloriae, contra Persas bellum! inde ultro iis quiescentibus illatum; improvide, extra praescriptos & constitutos velut a natura Romano orbi fines, sine idoneo commeatu, perque inuia velut loca, gestum; idemque etiam eo infelici exitu, ipsius scilicet Imperatoris caede, imperii autem nobilissimarum aliquot prouinciarum iactura, nec citra leue Romani nominis dedecus, terminatum. Sed quam abeunt itidem ab illius principis, tot alioquin belli & pacis laureis, quas paullo ante adtigimus, cumulati exemplo ac institutis, alia Tua, quae vel populis Tuis impertis, vel quae ad alios etiam pertingunt, & quorum fructus ac memoria ad posteros, cum aeterna Tui nominis laude, transibit, decora ac ornamenta? Quum enim, non iisdem sacris, seu de religione sententiis, sint addicti, qui in amplissimis illis lateque diffusis prouinciis Tuis habitant, ciues vel oppidani; pari tamen eos humanitatis, beneuolentiae, patrocinii nexu foues, complecteris, tueris: qui nec vim solum, ac iniurias a singulorum arces capitibus, sed eorum saluti, concordiae, & commodis, quaquaersum consulis. Hinc tantum abest, ut, foedo rursus huius Imperatoris exemplo, interdicta sint iis, qui a Te in nonnullis religionis capitibus dissentiunt, optimarum artium studia, quique illos in iis erudiant doctores & magistri; ut a Te nuper sint erecta noua adhuc & lauta litterarum ac doctrinarum prytanea, in quibus, praeter aliarum disciplinarum cultum, iis imbuantur dogmatibus, quae a Tuis etiam discrepant, quicumque iis vel nascendi conditione, vel proprio iudicio ac instituto, sunt dediti. Immo qui illud intendis vnice, ut, si non sen-
ten.

tentiarum ubique, at animorum saltem fiat maneatque inter eos consociatio: ut civile, non bellum solum, sed nec odium, non rixæ, contentiones, contumeliæ, clandestinæ artes, inter ciues populosque Tuæ fidei ac tutelæ creditos, serpent occulte, vel paullatim adolescant; iique dein inter se, malo fato & exemplo, aduersis frontibus concurrant aut collidantur. Sed quam alia adhuc sunt, & insignia, ac testata Tua, in omne litterarum ac optimarum artium & doctrinarum genus, merita! Bibliotheca, quam Divus Parens Tuus, non huius adeo IULIANI, cui & hanc laudem tribuit familiaris eidem Sophista, aut aliorum veteris vel recentis memoriæ laudatissimorum principum exemplo; quam excelsa illa, & omnibus pacis haud minus quam belli artibus foeta mente, inductus, exquisito studio sumptuque fundauerat: eadem, inquam, 'Tuo prouisu iussuque non in dies solum locupletatur, sed quo insuper pateat quotidie singulorum vsibus, qui illam omnium doctrinarum penum consulere gestiunt. Accedit insignis prisci auri, argenti, æris, rumque veterum, aut gemmarum supellex; cuius præclaram ac multiplicem utilitatem, ad omnem veteris eruditionis elegantiam, quibus hodie non plane illitteratus intelligit: eademque, non in nummariis solum arculis ac thecis, ad splendorem Tuæ penus antiquariæ, recondita; sed iam Tuis auspiciis, Tuæque munificentia, hoc ipso tempore, in omnium oculos & vsus incurrens: immo præmiis insuper adlecti, qui latentibus alibi aut sparsos, variis in Gazis aut Museis, locupletissimos veterum nummorum thesauros in publicam lucem, intento studio ac labore, breui quoque exprimerent. Quæ dum hic tango, vel delibo, summa laudum Tuarum capita, ad ea me demum hic respicere quibus facile intelligit, ad quæ studiosi omnium cognitionum, ut de eo grauis eique coætaneus Auctor loquitur principis, multisque præterea, qua pace qua bello, communibus Tecum virtutibus aut gestis celebrati, opera me continuo

Eridisse videntur literarum: nummorumque

reuocarunt. In quam proinde classem referri, nec inter
postrema utique, meretur illa singularis in egenos quosuis
ac peregrinos beneficentia; quam a Christianis suo æuo pas-
sim ac effuse præstari solitam, non commemorat solum, sed
extollit, commendat, sibi ac aliis Gentilibus imitandam
proponit, qui a Christianorum cæteroquin sacris ac fide,
non defecerat solum, verum eam in iisdem illis conscriptis
a se Epistolis insectatur, IVLIANVS. Quam vero præ-
claram ac sinceram huius beneficentiæ laudem, ab illo He-
roe inuictō, Parente Tuo, diuina quadam mente susceptam,
omnis ætas, ut de hac taceam, sed nunquam satis prædica-
bit: quæ is impulsus, patria, laribus, fortunis eiectos, aut
profugos; alios tetro etiam carcere, omnis generis contu-
melias, verberibus, remigii pœna, aliaue calamitate mul-
ctatos vel adflictos; nullius cæteroquin in principem vel in
patriam culpæ reos vel adfines, nisi quod potiore habu-
issent eo, quo auita eiurare sacra iubebantur, imperio, suam
in Deum fidem; hospitibus, opibus, priuilegiis, honoribus
etiam profèqui, fouere, immo adlicere, promulgatis quoque
ea de re humanissimis indulgentissimisque Edictis, est
adgressus. Quam virtutem ad Te, cum reliqua paternæ
hæreditatis gloriæque, qua splendidior utique ac integrior
obtingere Tibi non potuit, amplitudinè transmissam, ita ab
ipso principatus Tui exordio excoluisti; ut in media etiam,
ad quæ continuo Te Europæ fata ac salus adegerunt, bello-
rum mole, non ademptum sit, aut vero conseruatum dun-
taxat, sed duplicatum mox illud tot miseris ac adflictis
impertitum a Diuo Parente Tuo beneficium: quibus un-
dique in ditiones Tuas confluentibus, in iisdem perfugium,
asylum, hospitium, alimentum est a Te diuinitus concessum
itidem vel adfertum. Ita fundatæ paullo ante in hac Tua
urbe vere regia, aliisque prouinciarum Tuarum oppidis
aut locis, e veteranis non solum Christi militibus, sed e pro-
miscuo exulum omnis ordinis ac ætatis, iisdem puriori-
bus Tecum sacris addictorum, grege, coloniæ, nouis ad-
huc

huc maioribusque incrementis cœperunt efflorescere: non
Romani quidem aut Italici iuris vel ritus legibus, ce-
remoniis, aut privilegiis ornatae; sed eo, cui omnia nec
immerito posthabuerunt, sacrorum cultu; patriis etiam,
verum innoxiiis probatisque, cum statutis, tum rectoribus;
scholis præterea, gymnasiis, opificiis, alioque haud uno
benignitatis genere, singulari Tua indulgentia ac libera-
litate, recreatae & locupletatae. Cuius equidem solatii,
quo inde tot miseri alleuantur ac eriguntur, sensu, non pos-
sum non eo intimius adfieri: quod, qui illius calamitatis, qua
iidem ante annos haud ita multos sunt primum in floren-
tissimo Regno, pacatis eius rebus, a ciuibus suis ac popula-
ribus, regisque Edictis, vexati ac adtriti, testis fueram;
idem Tuæ illius singularis ac inexhaustæ hæctenus in eos
beneficentiæ, idque Tuo iussu ac nutu, subinde iis interpres
esse soleam. Equam dissimili vero fonte, ab eo IULIANI
consilio, profluxit illa diuina Tua virtus: quæ non adeo ad com-
munia humanitatis iura, nec ad varias, quibus mortalium
conditio subiacet, rerum vices, respicit; quam ad Deum,
auctorem illius, quam in Te provide, & largiter quidem, con-
tulit, ad subleuandos egenos, facultatis; quam ad communia
illa Tecum sacra, quæ omnibus rebus Tuis, omnibus Tuæ po-
tentia fastigiique ornamentis, ducis longe antiquiora: ob
quæ autem iidem in eas miseras sunt coniecti. Ita dignam
reputas illorum in eiusdem Tecum fidei ac veritatis professio-
ne constantiam, quam in Christianis suæ aut superioris æta-
tis agnoscit ac enarrat similiter in hisce operibus, sed quam
inuitus! idem IULIANVS, quam ipse vltro & assidue Tua
liberalitate remuneres & complectaris. Ne illud iam at-
tingam, sed tamen quo colore hic prorsus reticeam? quam
propioribus adhuc rationibus non possit non me adficere vel
commouere, Tua in Palatinos exules haud minus effusa,
ac singularis benignitas. Quomodo enim mihi vnquam exci-
det, nisi ubi me mei capiet obliuio? aut quod e cumulata il-
la diuinitus omnibus cæli solique bonis regione, ceu e ma-
iori

iori patria, originem ducam; & in qua ipse, restitutus ac flo-
rentibus eius rebus, florentem ætatis partem, neque in unius
præclari honoratique muneris procuratione, olim egerim:
aut vero, quod lætam eandem pulcherrimamque prouinciam,
non iam adflictam solum, aut sæuis bellorum procellis con-
quassatam; sed inaudita insuper immanitate prostratam, ia-
centem, ac, ubi Troia fuit, ubi gloria tot veterum Heroum,
ac Sionis quondam in Germania Domus, ne segetem quidem
propemodum relictam intelligam. Hic vero ille, tot nem-
pe miseros & egenos, tot, aut diritate bellorum vel hostium,
aut una communium Tecum sacrorum caussa, profugos &
extorres subleuare ac erigere, non beneficentiæ solum,
Tuæ ac humanitatis, **PRINCEPS OPTIME**, sed
pietatis, flagrantis quippe ac sinceræ, fructus uberrimus;
quæ ut virtutum non solum regina, sed summa velut &
compendium, ita in Te elucet, ut ad eius normam, acti-
ones Tuas omnes & consilia referas, vitam instituas, pu-
blicam rem ac priuatam cures, sacrorum vel in primis pro-
curationem, in amplissimis illis Tuis prouinciis, adtente
riteque respicias ac tuearis. Ter equidem de die, sin-
minus mane ac vesperi, Diis esse supplicandum; alibi, utro-
que illo tempore, sacra a se, nempe Pontifice Maximo
haud minus quam Imperatore, studiosè fieri iisdem Diis,
testatur in Epistolis a se scriptis, quæ hic itidem leguntur,
IULIANVS. Sed quam aliena ab eadem mentee!
quam ab impio & superstitioso eius cultu, diuerso utique
consilio, ritu, fine, vota quotidie summo imperiorum arbi-
tro nuncupas & exsoluis! ut Tuam, eorumque, qui Tibi
sunt subiecti, populorum salutem fortunet, illumque, quem
Tibi diuinitus indidit, animam, supra caducam imperiorum
ac fortunarum quarumcunque sortem euectum, adserat Ti-
bi & confirmet stabilem ac perpetuum. Hinc illa inteme-
rata ac sollicita in iudiciis, consiliis, decernendis præmiis
ac pœnis, novis constituendis legibus, cura tua & adten-
tio

tio. Hinc (ut in eo, regiae huius Tuæ virtutis, sed quam
insigni saluberrimoque documento! nunc acquiescam) sub
ipso principatus Tui exordio, seueris edictis coercita illa
plus quam gladiatoria ruentium, leuissima ferme de
caussa vel futili obtentu, in mutuam corporis animique per-
niciem feritas: immo eadem recentibus etiam, quæ inter
tristia sed iustissima ac necessaria, reputabas, exemplis, in
superstites illius scænitæ reos animaduersa. Alia Tua
decora iam omitto, quæ Te potentia, viribus, prouinci-
arum amplitudine, Regibus parem; dignitate proximum;
animo, virtute, fide, multis superiorem, certatim ambiunt;
Europa vero, conuersis quaqua versum in Te oculis studi-
isue, vel colit vel agnoscit. Neque enim aliud suscepti hu-
ius de Te sermonis vel consilium vel argumentum mihi nunc
proposui: quam ut hosce cum fortissimi eruditissimi que Im-
peratoris, tum grauisissimi sanctissimi que Antistitis, illustra-
tos, aut illustrandos adhuc, mea qualicumque opera, libros,
Tibi submissee nuncupandi rationes, haud a me utique, vel
ab iis alienas, omnibus hic adprobarem. Quas dum sub-
inde, immo frequenter, mecum reputo; ita inclinata mea
iam ætate, post eam in publico munere, multos annos, ne-
que in vno terrarum tractu, exactam, eome tandem bono ma-
ctum ab annis aliquot video; ut eorum, quæ modo de Te ad-
tigi, non laudatori quidem, neque enim talibus vel mode-
stia Tua, vel fastigium Tuum indiget, sed quotidiano ve-
lut testi, singulari Tuo beneficio, mihi esse liceat. Qui enim
Diuo Parenti Tuo, vna obsequiorum fide (quo enim alio
magis iure id potuisssem, aut iam ante, sub alio eiusdem or-
dinis laudatissimo Principe, plures annos, promereri?) pro-
batus in eundem, in quem me ab illo prouectum itidem vi-
deram, honoris locique gradum sum a Te, ubi in excelsò
Maiorum Tuorum solio consedisti, clementer adsumptus;
haud vna insuper Tuæ in me benignæ voluntatis propensique
iudicii significatione recreatus. Vnde hoc vnum, iisque
quam

quam possum feruidissimis iugibusque precibus, a Deo liceat hic mihi contendere; ut eam mentem ac felicitatem, quibus ille Te hactenus, & propitio quidem ac singulari fato, decorauit, ad Populorum Tuorum salutem ac tutelam; ad Germaniæ decus & præsidium; ad Europæ quietem ac libertatem; ad serenissimæ Gentis Tuæ gloriam, nouaque illius incrementa, conferre, læto semper & quam longissimo vitæ cursu, valeas.

Berolini Prid. Idus Apriles MDCXCVI.

